

Warszawa, 21 października 2020 r.

Rada Etyki Mediów

ul. Foksal 3/5, pokój 30

00-366 Warszawa

Szanowni Państwo,

Rzecznik Praw Lekarza Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie im. prof. Jana Nielubowicza (zwany dalej „Rzecznikiem Praw Lekarza”), działając w imieniu Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie, reprezentując interesy osób wykonujących zawód lekarza i lekarza dentystry, na podstawie uchwały nr 471/P-VIII/19 z dnia 17 kwietnia 2019 r. oraz art. 2 ust. 2 i art. 5 pkt 14 ustawy o izbach lekarskich (Dz.U. z 2019, poz. 965 ze zm.), stosownie do regulaminu Rady Etyki Mediów, wedle którego Rada wypowiada się w sprawach związanych z przestrzeganiem Karty Etycznej Mediów, przekazuję skargę w sprawie audycji wyemitowanej w Programie Pierwszym Telewizji Polskiej (TVP 1) w dniu 14 października 2020 roku między godziną 19.30 a 20.00 podczas programu „Wiadomości”.

W audycji tej wyemitowany został materiał autorstwa Konrada Węza pod tytułem „Apel do lekarzy”, dotyczący postawy lekarzy względem walki z epidemią. Wyemitowany przez Telewizję Polską reportaż budzi wątpliwości co do spełnienia zawartych w Karcie Etyki Mediów zobowiązań wobec dziennikarzy, wydawców, producentów i nadawców zobowiązań, jak kierowanie się zasadą prawdy, obiektywizmu i oddzielania informacji od komentarza.

Poniżej przesyłam transkrypcję ww. materiału, podkreślone zostały fragmenty, które budzą oczywiste wątpliwości. Natomiast wielkimi literami odniesiono się do przytoczonych sformułowań.

*„Polscy lekarze. Znakomita większość z nich od początku epidemii bohatersko walczy z koronawirusem na pierwszej linii frontu. To głównie ich ciężkiej pracy zawdzięczamy dużo mniejszą niż w innych państwach liczbę zakażonych i zmarłych na Covid-19. **Ale niektórzy z nich nie chcą narażać się na ryzyko zakażenia**”* - SFORMUŁOWANIE TO NIE JEST POPARTE ABSOLUTNIE ŻADNYMI DANYMI, ZATEM NIE SPEŁNIA ONO WYMOGU PODANIA ŹRÓDŁA. DZIENNIKARZ PRZEKAZUJE W NIM SWOJE OSOBISTE PRZEKONANIE, WPROWADZAJĄC ODBIORCĘ W BŁĄD, ŻE JEST TO POTWIERDZONA INFORMACJA, A NIE SUBIEKTYWNA OPINIA.

*„Po znacznym wzroście liczby potwierdzonych zakażeń wojewodowie poprosili izby lekarskie o **oddelegowanie personelu medycznego do walki z wirusem**”*. PO PIERWSZE – WOJEWODOWIE NIGDY NIE PROSILI IZB LEKARSKICH O ODDELEGOWANIE KOGOKOLWIEK DO WALKI

Z WIRUSEM, PONIEWAŻ IZBY NIE MAJĄ UMOCOWANIA PRAWNEGO, BY TAKIEJ DELEGACJI/SKIEROWANIA DOKONAĆ. WOJEWODOWIE MOGLI NAJWYŻEJ ZWRACAĆ SIĘ Z PROŚBĄ O UDOSTĘPNIANIE APELU O ZGŁASZANIE SIĘ OCHOTNIKÓW DO URZĘDÓW WOJEWÓDZKICH, BO TO WOJEWODOWIE WŁAŚNIE KIERUJĄ DO WW. ZADAŃ. PO DRUGIE, JEŚLI NAWET PRZYJĄĆ, ŻE IZBY MAJĄ NA KOGOŚ WPŁYW W TEJ KWESTII, TO UŻYTE SFORMUŁOWANIE „PERSONEL MEDYCZNY” STWARZA WRAŻENIE, JAKBY IZBY LEKARSKIE MIAŁY WPŁYW NIE TYLKO NA LEKARZY, ALE PIELEŃNIARKI, RATOWNIKÓW ITP., CO JEST OCZYWISTĄ NIEPRAWDĄ. PO TRZECIE SFORMUŁOWANIE „PO ZNACZNYM WZROŚCIE LICZBY POTWIERDZONYCH ZAKAŻEŃ” JEST CAŁKOWICIE NIEJASNE. OD POCZĄTKU EPIDEMII ZNACZNYCH WZROSTÓW BYŁO WIELE. NIEMNIEJ Z MATERIAŁU WYNIKA, ŻE AUTOR MIAŁ NA MYŚLI JESIENNY WZROST ZACHOROWAŃ. TYMCZASEM NP. W PRZYPADKU OKRĘGOWEJ IZBY LEKARSKIEJ W WARSZAWIE KORESPONDENCJA OD WOJEWODY WS. WALKI Z COVID-19 POCHODZI Z KWIETNIA! PRZEDSTAWIONE ARGUMENTY POKAZUJĄ, ŻE DZINNIKARZ NIE SPEŁNIŁ USTAWOWEGO WYMOGU SPRAWDZENIA ZGODNOŚCI Z PRAWDĄ PRZEDSTAWIONYCH INFORMACJI.

Konstanty Radziwiłł – wojewoda mazowiecki, były minister zdrowia (2015-2018 r.): „Zwłaszcza w tych miejscach, gdzie np. wojewoda decyduje o przekształceniu np. oddziału internistycznego w oddział dedykowany pacjentom covidowym, no to zaczyna być jakiś problem z personelem”. WYPOWIEDŹ WOJEWODY NIE MA ZWIĄZKU DO POPRZEDZAJĄCEGO JĄ ZDANIA. KONSTANTY RADZIWIŁŁ MÓWI O TYM, GDZIE BRAKUJE PERSONELU, A NIE ŻE IZBY NIE DZIAŁAJĄ NA RZECZ TEGO, BY LEKARZE ZGŁASZALI SIĘ NA OCHOTNIKA DO WALKI Z COVID. (BRAK RZETELNOŚCI)

„Pojawiają się zwolnienia lekarskie a nawet wypowiedzenia, a skutki brakującej liczby lekarzy widać już przed szpitalami. To zdjęcia nagrane dziś przed jedną z wrocławskich przychodni”. AUTOR MATERIAŁU WYKORZYSTUJE ZDJĘCIA KOLEJKI PRZED PRZYCHODNIĄ, ALE NIE UZASADNIA, SKĄD WIE, ŻE WYNIKA ONA Z BRAKU LEKARZY DO OBSŁUGI PACJENTÓW Z COVID (BRAK RZETELNOŚCI).

Niepodpisane: „Brak mi słów, bo po prostu nie jest tak, jak być powinno”. WYKORZYSTANIE TEJ WYPOWIEDZI W KONTEKŚCIE LEKARZY JEST NIE PRECYZYJNE I DE FACTO MOŻE DOTYCZYĆ KAŻDEJ SYTUACJI. NIE WIEMY, NA JAKIE PYTANIE ODPOWIADA ROZMÓWCA, A PONIEWAŻ WYPOWIEDŹ JEST NIEKONKRETNA, MOŻE DOTYCZYĆ WŁAŚCIWIE WSZYSTKIEGO. (BRAK RZETELNOŚCI)

Niepodpisane: „Biorą podatki, biorą kasy chorych, biorą wszystko, a my jesteśmy śmiecie”. W TEJ WYPOWIEDZI NIE WIADOMO O KOGO CHODZI? SONDA W CAŁOŚCI MA CHARAKTER MANIPULACYJNY, JEST ROBIONA POD TEŻĘ, NIE PRZEDSTAWIONE SĄ BOWIEM

ŻADNE WYPOWIEDZI POKAZUJĄCE ODMIENNE STANOWISKO, A PRZECIEŻ OCZYWISTYM JEST, ŻE TAKIE SIĘ POJAWIAJĄ.

„*Wojewoda mazowiecki poprosił o oddelegowanie 235. Do pracy stawilo się 18 lekarzy*”. Z KONTEKSTU TYCH ZDAŃ WYNIKA, ŻE WOJEWODA MAZOWIECKI POPROSIŁ O ODDELEGOWANIE 235 LEKARZY. POMIJAJĄC POWIĘLENIE INFORMACJI, ŻE IZBY RZEKOMO MOGĄ KOGOŚ DELEGOWAĆ DO PRACY, JEST TO OCZYWISTĄ NIEŚCISŁOŚCIĄ, PONIEWAŻ W KORESPONDENCJI MIĘDZY WOJEWODĄ A OKRĘGOWĄ IZBĄ LEKARSKĄ W WARSZAWIE NIGDY NIE PADAŁY ŻADNE LICZBY DOTYCZĄCE TEGO, ILU WOJEWODA POTRZEBUJE LEKARZY DO WALKI Z KORONAWIRUSEM. LICZBA 235 DOTYCZY TEGO, ILE WOJEWODA WYDAŁ SKIEROWAŃ DO PRACY PRZY ZWALCZANIU SKUTKÓW EPIDEMII. NIEZALEŻNIE OD OIL W WARSZAWIE CZY OIL W PŁOCKU. (NIERZETELNA INFORMACJA)

„*Artur Wróblewski, politolog, Uczelnia Łazarskiego: Lekarz jest związany przyrzeczeniem lekarskim, które jest częścią Kodeksu Etyki Lekarskiej i niestety on nie pozwala lekarzom na porzucenie pacjentów, żeby chronić siebie, czy swoją rodzinę*”. KOLEJNA WYPOWIEDŹ, CO DO KTÓREJ NIE ZNAMY PYTANIA, NA KTÓRE ODPOWIADA ROZMÓWCA. CO DO JEJ PRAWDZIWOŚCI TRUDNO MIEĆ ZARZUTY, JEŚLI ROZPATRUJE SIĘ JĄ W ODERWANIU OD KONTEKSTU. KONTEKST JEST JEDNAK JEDNOZNACZNY - LEKARZE, KTÓRZY NIE ODPOWIEDZIELI POZYTYWNE NA SKIEROWANIE OD WOJEWODY, UNIKAJĄ WYPEŁNIANIA SWOICH OBOWIĄZKÓW WZGLĘDEM PACJENTÓW. JEST TO INFORMACJA FAŁSZYWA – LEKARZE PRACUJĄ TAKŻE Z PACJENTAMI, KTÓRZY NIE SĄ ZARAŻENI KORONAWIRUSEM, SĄ TO OSOBY, KTÓRE TAKŻE POTRZEBUJĄ POMOCY. OPINIE LEKARZY DOTYCZĄCE KIEROWANIA DO WALKI Z COVID-19 SĄ POWSZECHNIE ZNANE - NIE CHCĄ ONI PORZUCAĆ PACJENTÓW, WŁAŚNIE ZGODNIE Z ZASADAMI ETYKI ZAWODOWEJ, BYĆ MOŻE AUTOR MATERIAŁU MIAŁBY SZANSE DOWIEDZIEĆ SIĘ TEGO I POINFORMOWAĆ O TYM WIDZÓW, GDYBY W SWOJEJ PRACY WYKORZYTAŁ WYPOWIEDŹ LEKARZA. TYMCZASEM W KWESTII ETYKI ZAWODOWEJ LEKARZY WYPOWIADA SIĘ POLITOLOG (SIC!), W KWESTII CHĘCI LEKARZY DO PRACY - MINISTER AKTYWÓW PAŃSTWOWYCH, A W KWESTII NIEDOBORÓW KADROWYCH W OCHRONIE ZDROWIA - DZIENNIKARZ I TO BYNAJMNIEJ NIEMEDYCZNY. (BRAK RZETELNOŚCI, INFOMACJE NIEZGODNE Z PRAWDĄ)

„*Podobny problem pojawił się wiosną. Wtedy też niektórzy nie chcieli leczyć zakażonych pacjentów*”. *Do pracy w swoim rodzimym szpitalu stawil się wtedy między innymi ówczesny wicemarszałek Senatu Stanisław Karczewski, który z wykształcenia jest lekarzem. Izby lekarskie odrzucają zarzuty*”. IZBY LEKARSKIE NIE ODRZUCAJĄ ZARZUTÓW. IZBY LEKARSKIE INFORMUJĄ O NIEPRAWIDLIWYCH INFORMACJACH POJAWIAJĄCYCH SIĘ W MEDIACH. TRUDNO DISKUTOWAĆ Z FAKTAMI. NAWIASEM MÓWIĄC, SKORO AUTOR MATERIAŁU

ROZMAWIAŁ Z WOJEWODĄ MAZOWIECKIM, TO MÓGŁ SPYTAĆ GO, CZY TEN PROSIŁ MAZOWIECKIE IZBY (TZN. W WARSZAWIE I W PŁOCKU) O DELEGOWANIE LEKARZY DO WALKI Z PANDEMIĄ. Z PEWNOŚCIĄ USŁYSZAŁBY ODPOWIEDŹ PRZECZĄCĄ, BO WOJEWODA WIE, W JAKIEJ SPRAWIE DO IZB WYSYŁAŁ PISMA. CO WIĘCEJ SAMO WYKORZYSTANIE W MATERIALE TEGO APELU POKAZUJE, ŻE AUTOR MIAŁ WIEDZĘ O TYM, ŻE IZBY LEKARSKIE NIE MAJĄ PRAWA KIEROWAĆ LEKARZY DO PRACY, A JEDNAK KILKUKROTNIENIE POWTARZA TĘ NIEPRAWDZIWĄ TEŻĘ. (BRAK RZETELNOŚCI)

„Sytuacja zaczęła się poprawiać 5 lat temu. To nie tylko coraz większe nakłady na służbę zdrowia, które w tym roku po raz pierwszy w historii przekroczą 100 mld zł i będą wynosić ponad 5 proc. PKB”. TABELA PRZEDSTAWIONA W TYM FRAGMENTE MATERIAŁU POKAZUJE WYKRES, KTÓRY NIE WSPÓŁGRA Z WYPOWIEDZIĄ DZIENNIKARZA. WYKRES WSKAZUJE BOWIEM STAŁY OD LAT WZROST NAKŁADÓW NA OCHRONĘ ZDROWIA. RZETELNOŚĆ DZIENNIKARSKA NAKAZYWAŁABY TAKŻE PRZEDSTAWIENIE WYKRESU ZMIAN NAKŁADÓW NA OCHRONIE ZDROWIA, Z UWZGLĘDNIENIEM ZMIANY SIŁY NABYWCZEJ ZŁOTEGO.

„To również pieniądze na budowę i remonty szpitali, zakup nowoczesnego sprzętu” – AUTOR SUGERUJE, ŻE WCZEŚNIEJ TAKICH WYDATKÓW NIE BYŁO, CO NIE JEST PRAWDĄ, „wzrost liczby miejsc na kierunkach medycznych” AUTOR POMIJA FAKT, ŻE WZROST LICZBY MIEJSC NA KIERUNKACH MEDYCZNYCH PRZEDĘ WSZYSTKIM DOTYCZY STUDIÓW PŁATNYCH W JĘZYKU ANGIELSKIM, KTÓRYCH ABSOLWENCI Z REGUŁY WYJEŻDZAJĄ DO PRACY POZA POLSKĘ, WIĘC NIE STANOWI TO WSPARCIA DLA RODZIMEGO SYSTEMU OCHRONY ZDROWIA.

Powyższe wypowiedzi należy ocenić pod kątem naruszenia przepisów prawa prasowego oraz należytego wykonywania zawodu dziennikarza.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z 1984 r. Prawo prasowe, dziennikarz jest obowiązany zachować szczególną staranność i rzetelność przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych, zwłaszcza sprawdzić zgodność z prawdą uzyskanych wiadomości lub podać ich źródło.

Dla oceny spełnienia kryteriów szczególnej staranności i rzetelności działania dziennikarza najistotniejsze znaczenie ma rodzaj i rzetelność źródła informacji (dziennikarz nie powinien opierać się na źródle, którego obiektywizm lub wiarygodność budzi wątpliwości), sprawdzenie zgodności z prawdą uzyskanych informacji przez sięgnięcie do wszystkich innych dostępnych źródeł i upewnienie się co do zgodności informacji z innymi znanymi faktami, a także umożliwienie osobie/podmiotowi zainteresowanemu, tj. w niniejszej sprawie: izbom lekarskim, lekarzom, odniesienie się do zebranych informacji. Na etapie wykorzystania materiałów prasowych istotne jest przede wszystkim wszechstronne, a nie wybiórcze przedstawienie zebranego materiału prasowego.

Mając na względzie stan faktyczny oraz stan prawny, wnoszę o niezwłoczne wszczęcie postępowania wyjaśniającego w przedmiotowej sprawie.

Łączę wyrazy szacunku

Monika Potocka

Rzecznik Praw Lekarza

Załącznik:

- Uchwała upoważniająca.